

İstanbul öyle yağmur görmemişti

Hitler'in 53. yaş gününü kutladığı 19 Nisan 1942'de yağmurlu bir İstanbul gecesi... Doğan iki bebek ve ortaya saçılan aile sırları...

İPEK BAYSAN

ipekbaysan@hotmail.com

Mucizelerin varlığına inananlara kahkahalarla gülerken, aklımızın bir tarafıyla da bir mucizenin gelmesi ve hayatımızın ortasına düşmesi için çılgınca bir arzu duyuyoruz... Farklı olan insanlardan, inanışlardan, kültürlerden korkuyoruz ve çirkin (ki bu etiketi yapıştıracığımız insanlar da kendi beğeni anlayışımıza göre değişiyor) insanlardan uzak durmayı, ailemizden biri bile olsalar bazen yoklarmış gibi davranmayı seçiyoruz. Kitabımızın ana karakteri Peri Efsa da bu insanlardan biri; korkulan, uzak durulan, yok sayılan bir kız.

Sevgi Saygı'nın ON8 Kitap tarafından yayımlanan romanı, Hitler'in 53. yaş gününü kutladığı 19 Nisan 1942'de, yağmurlu bir İstanbul gecesinde başlıyor. Efdal Refik Köşkü'nün tek kızı Belma, doktoru Şefik Tüzmen'in yardımlarıyla doğumunu yapıyor ve nur topu gibi bir erkek bebek dünyaya getiriyor. Doktor gittikten sonra Belma'nın çığlıklarıyla bir kez daha inliyor köşk. **O gece, hiç kimsenin beklemediği bir kız bebek de gözlerini açıyor dünyaya. Annesinin ileride hep, "Öyle zavallı, öyle küçüktü ki... Kırmızı bir et parçası gibi... Sanki kaderimizi anlatıyordu doğumu... O doğarken, dışarıda fırtına koptu... İstanbul öyle yağmur görmemiş..." diye bahsedeceği ve hep nefret duyacağı bir kız çocuğu...** Kızın doğuşu, sanki Belma'nın içindeki zembereği kırıyor. Güzelliğine, geleceğinin parlaklığına gölge düşüren bu et parçasını beslemeyi reddediyor. Belma'nın annesi Nagehan, bunun doğum şoku olduğunu düşünerek, bebekle birlikte odadan çıkmaya hazırlanırken köşkün beslemesi Sümbül, kadının kollarına atılıyor ve bebeği kucağına alıyor. Sümbül ve bebek arasında o gün atılan köprü ise tüm romanın belkemiğini oluşturuyor diyebiliriz.

Kelebek etkisi

İkizlerin doğuşuyla, evin hariçiyeci damadı Mümtaz'a bir telgraf çekiliyor ve bebeklere isim koyması söyleniyor. Fransa'da görev yapan damat hakkında, Alman istihbaratına Yahudi avında hizmet ettiğine dair dedikodular olduğunu da ekleyelim... Mümtaz, telgraf çekmek

yerine Fransa'dan kalkıp geliyor ve bebeklerin adları koyuluyor. Erkek bebeğin gürbüzlüğü karşısında mest olan baba, ebedi ve kalıcı anlamına gelen Sermet adını layık görüyor oğluna; tabii ödlerini patlatan "kehaneti silmesi için" de bu isimde karar kılıyor. Sıra küçük kızın adını koymaya gelince köşkün sahibi ve ikizlerin dedesi Efdal Refik araya giriyor; Belma'nın önerdiği, sıradan bir isim olduğunu düşündüğü için ortaya attığı Perihan isminin Peri'sini alıyor ve büyü, mucize anlamındaki Efsa ismiyle birleştiriyor. Peri Efsa, yani "büyücü peri" olarak isimlendiriliyor bebek. İsimlerin kaderlerini belirleyebileceğine olan inanç ne kadar tutarlı olabilecek merakıyla biraz daha gömülüyor sunuz romana. Köşkteki tuhafıklar, sırlar, Peri Efsa ve Sermet'in iletişimi ve köşk sakinlerinin ardında saklanan, unutulmaya çalışılan gizli geçmiş –ülkemizde her geçen gün su yüzüne çıkmaya başlayan etnik kökenli tarihi gerçekler de var bunların arasında– her sayfada biraz daha aydınlanıyor...

Roman boyunca artan ve çözüldükçe yeni detaylarla karşımıza çıkan sırlar, her bölümde yeni bir gelişmeyi de beraberinde getiriyor. Peri Efsa'nın ve Sermet'in değişen iletişim yöntemi, okul arkadaşları Şeyma'nın bu iletişime farklı bir şekilde ortak oluşu, köşktekilerin iç hesaplaşmaları, ummadığımız anda romana giren yeni karakterler ve yeni bir kişilikle hikâyeye tekrar dahil olanlar, Peri Efsa'nın köşkten uzakta geçen günleri... Kısacası, romanın iç kurgusu için oldukça zengin ve ritim açısından da bir o kadar başarılı diyebiliriz. Kitabı okutturan asıl noktanın, edebiyat estetiğiyle yoğrulmuş kurgusu olduğunu vurgulamalıyım.

Romanın belki de gizli kalmış bir sloganı diyebileceğimiz şu cümle ise tüm hikâyenin özeti: "Kendini terk eden, her şeye ihanet eder."

PERİ EFSA
Sevgi Saygı
ON8 Kitap, 2014
400 sayfa, 18 TL.